

**ВЪРХОВЕН АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД**

Изх. № 119  
София, 25.06.....2002 г.

**КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД**  
Г. № 7/К.8.5/2002  
Дата 25.06.2002

*К.Д. № 5/2002  
Копие от становището  
за и от връщане на ИТН*

**ДО  
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД  
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

**СТ А Н О В И Щ Е**

на

**ВЪРХОВНИЯ АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД**

по к. д. № 5/ 2002 г.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

С определение от 11.06.2002 г. по к. д. № 5/2002 г. Върховният административен съд е конституиран като заинтересована страна по делото, образувано по искане на съдебен състав на Върховния касационен съд, четвърто гражданско отделение за установяване противоконституционността на разпоредбата на § 6а от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за преобразуване и приватизация на държавни и общински предприятия /ПЗР ЗПДОБП/ /отменен/ и на § 17, ал. 6 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за приватизация и следприватизационен контрол /ПЗР ЗПСПК/, който изрично препраща към оспорената разпоредба на § 6а ПЗР на отменения ЗПДОБП.

Становището на Върховния административен съд по съществуващото на делото е следното:

Разпоредбата на § 6а от ПЗР на ЗППДОБП / нова - ДВ, бр. 45 от 1996 г., изм., бр. 20 от 2000 г. - отг./ задължава кредиторите на приватизиращото се държавно и общинско предприятие по смисъла на чл. 1, ал. 3 от закона в срок до шест месеца от деня на обнародване на решението за откриване на процедура за приватизация да уведомят писмено съответния орган по чл. 3 за вземанията си към предприятието, с изключение на вземанията по трудови правоотношения. Срокът е преклузивен, а изпълнението на задължението за уведомяване е въздигнато в абсолютна процесуална предпоставка за упражняване правото на иск за тези вземания в предвидените от съответния закон давностни срокове.

Създаването на законовата разпоредба на § 6а е съобразено със спецификата на подлежащите на правна уредба обществени отношения и е насочено към точното определяне на цената на активите /акциите/ на приватизиращите се предприятия и провеждане на съответната процедура за приватизация независимо от избрания метод на приватизация. Цели се събиране на максимално количество информация за изготвянето на анализи за правното състояние на обектите на приватизация. Този анализ съгласно чл. 4, ал. 1, т. 6, 7 и 8 от Наредбата за оценката на обектите, подлежащи на приватизация /обн., ДВ, бр. 50 от 19.06.1992 г./ задължително обхваща имуществените иски и претенции, други имуществени и неимуществени права и задължения, изводи и препоръки за конкретни правни и фактически действия за решаване на констатираните проблеми в правната сфера на обекта на анализа. Наредбата е приложима и към настоящия момент на основание § 13, ал. 2 ПЗР ЗПСПК.

В действащото законодателство съществуват и други хипотези, в които правата или задълженията на кредиторите или длъжниците по облигационните правоотношения са уредени по специален начин. Така например, в производството по несъстоятелност разпоредбата на чл. 685, ал.1 от Търговския закон /ТЗ/ установява срок до един месец от обнародване на съобщението за откриването му, в който кредиторите могат да предявяват писмено своите вземания пред съда по несъстоятелността. За предявяване на установителния иск на кредитора по чл. 694, ал. 1 ТЗ срокът е 14-дневен от датата на обнародване на определението на съда за одобряване на списъка по чл. 692, ал. 3. При прехвърляне на предприятие отчуждителят на основание чл. 15, ал. 1 ТЗ е длъжен да уведоми кредиторите и длъжниците за извършеното прехвърляне като условие за валидност

на сделката и пр. В различни случаи законът предвижда изключение от общия петгодишен давностен срок по чл. 110 от Закона за задълженията и договорите /чл. 197 ЗЗД за исковете на купувача по чл. 195; чл. 366 ТЗ и чл. 378 ТЗ при иск за вреди от спедиционен договор, съответно договор за превоз и много други/.

Задължението за уведомление по § 6а от ПЗР ЗППДОБП цели стабилитет на проведената приватизация, без да се предвиждат специални давностни срокове за предявяване на исковете. Конституционноустановената гаранция от чл. 19, ал. 2 от Конституцията за еднакви правни условия за стопанска дейност на всички граждани и юридически лица не е нарушена и предвид създадените за кредиторите права, които са предмет на специалната правна регламентация, дадена от Наредбата за условията и реда, по които кредиторите на приватизираното предприятие могат да придобиват дялове или акции срещу дълга на предприятието, издадена на основание чл. 29, ал. 2 ЗППДОБП /обн., ДВ, бр. 74 от 13.09.1994 г./.

Практиката на Върховния административен съд по прилагането на § 6а ПЗР ЗППДОБП /отм./ по данъчни дела е единна и постоянна. Приема се, че задължението за уведомяване се отнася само за частноправни - договорни и извъндоговорни, парични и непарични вземания. Публичноправните вземания възникват по силата на закона, определят се и се събират от държавата по реда на специално производство, а не се предявяват по исков ред. Поради това възраженията на данъчните длъжници за прилагане на § 6а ПЗР ЗППДОБП са преценявани като неоснователни.

С разпоредбата на § 17, ал. 6 от Закона за приватизация и следприватизационен контрол /обн., ДВ, бр. 28 от 19.03.2002 г./ действието на § 6а ПЗР ЗППДОБП /отм./ е продължено в случаите на сключени приватизационни договори към датата на влизане в сила на новия закон, като по силата на изричния текст на разпоредбата във връзка с чл. 142 на Данъчния процесуален кодекс /ДПК/ приложението ѝ се отнася, както за вземания на частноправни, така и за вземания на публичноправни кредитори към приватизираното предприятие. Разпоредбата на чл. 142 ДПК предвижда възможност за изключение от общото правило събирането да бъде преустановено и вземанията да се отписват с изтичането на давностните срокове за установяване на съответните публични вземания, ако със закон е предвидено друго.

Създаденото за публичноправните кредитори задължение за уведомяване в 6-месечен срок не може да бъде в противоречие с конституционните принципи на чл. 17, ал. 3 и 5 и чл. 19, ал. 2 от

Конституцията, които имат за предмет частната собственост, правата на физическите и юридическите лица на еднакви условия на стопанска дейност.

Необходимо е да се има предвид, че установяването на публичните вземания съгласно чл. 16 от Данъчния процесуален кодекс се извършва едностранно от държавата по административен ред, определен в съответния закон. Поради това липсата на информация за публичните задължения на приватизиращото се предприятие злепоставя интересите на купувача, който трудно би могъл да ги предвиди. По начало срокът за приключване на данъчна ревизия е до три месеца от възлагането ѝ с възможност за продължение до един месец съгласно чл. 68, ал. 5 ДПК. Не съществуват пречки от обективен характер в 6-месечния срок от деня на обнародване на решението за откриване на процедурата за приватизация публичноправните кредитори да установят задълженията на предприятието и да уведомят писмено съответния орган по чл. 3 за вземанията си към него. Данъчният процесуален кодекс урежда по подобен начин установяването на задълженията на предприятията, за които е подадена молба за откриване на производство по несъстоятелност. В тези случаи разпоредбата на чл. 17 ДПК изисква установяването на публичните вземания срещу длъжника по реда на чл. 16 да се извърши най-късно до един месец след получаването на уведомлението по чл. 20, ал. 4. На основание чл. 20, ал. 5 ДПК /изм. - ДВ, бр. 45 от 2002 г./ Агенцията за държавни вземания най-късно в 14-дневен срок от получаването на уведомлението по ал. 4 издава удостоверение за уведомяване, което съдържа информация за наложени върху имуществото на длъжника мерки за обезпечаване на публични вземания.

#### **Уважаеми госпожи и господа конституционни съдии,**

По изложените съображения считаме, че разпоредбите на § 6а от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за преобразуване и приватизация на държавни и общински предприятия /отм./ и на § 17, ал. 6 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за приватизация и следприватизационен контрол /обн., ДВ, - бр. 28 от 19.03.2002г./ не противоречат на принципите, залегнали в чл. 4, ал. 1, чл. 17, ал. 3 и ал. 5 и чл. 19, ал. 2 от Конституцията на Република България за правова държава, неприкосновеност на частната собственост, забрана за принудително отчуждаване на собственост за държавни и общински нужди въз основа на закон при положение, че тези нужди не могат да бъдат задоволени по друг начин и след предварително и равностойно обезщетение, еднакви правни условия на всички граждани и

юридически лица за стопанска дейност, като се предотвратява злоупотребата с монополизма, нелоялната конкуренция и защитава потребителя.

ПРЕДСЕДАТЕЛ  
/Вл. Славов/  
